

HÖGBÄDD

av betong med automatisk bevattning

En diskret automatisk bevattningsanläggning från Gardena har installerats i högbädden.

Betongstenar kan användas till mer än terrasser och kantsten. De kan t ex användas för att bygga i trädgården, som här, där **vi bygger en snygg högbädd av stora, rustika Holmegaardstenar**. Vi fogar med bruk och förser den dessutom med ett diskret automatiskt bevattningssystem som kan ställas in så att vattnet kommer när det passar dig.

Se till så att de tunga betongstenarna levereras i omedelbar närhet till där du ska bygga högbädden. Då går det både lättare och snabbare.

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD

Tekniskt enkelt, men tungt arbete.

LÄTT

SVÅRT

TIDSÅTGÅNG

En helg.

PRIS

- Högbädd ca 7.000 kronor
- Auto. bevattning ca 12.000 kr

MATERIAL

Så kallad Holmegaardsten av betong

- 76 stenar à 21 x 42 x 14 cm
- 5 stenar à 21 x 21 x 14 cm

Annat

- Torrbruk
- Betong
- Sättgrus
- Autobevattningssystem (här sprinkler OS 140, pump, ventil och trädgårdslang – allt Gardena)

SPECIALVERKTYG

- Stensax, eller en stor vinkelslip med kapskiva för sten.

Fundamentet först

Det första du måste göra innan du kan bygga en högbädd av sten är att jämna till underlaget. Först jämnas det till grovt med skyffel och räfsa, sedan sprids ett jämnt lager grus ut som därefter packas.

När det är gjort kan du lägga ut den första skiftet sten. Din viktigaste uppgift är att se till att allt är i vinkel och våg – skevheter syns tydligt när du byggt uppåt en bit. Därför är vattenpass och vinkelhake dina viktigaste verktyg i den första fasen.

1

Markera var högbädden ska vara. Börja med att markera var din högbädd ska stå. Du kan markera med en sprayburk eller spänna upp murarsnöre.

2

Jämna till med betonggrus. Använd ditt vattenpass, en skyffel och ett par lass grus med skottkärran för att skapa ett jämnt underlag som du kan bygga högbädden på. Kom ihåg att packa gruset ordentligt.

3

Börja med torrt bruk. När grunden är jämn öppnar du en säck med bruk och häl- ler ut lagom mycket där den första stenen ska ligga. Lagg sedan ut bruk, sten för sten, i takt med att de ska läggas.

4

Fukta bruket så att det "aktiveras". Bruket ska vara fuktigt men inte vått och får inte flyta ut.

5

Lägg den första stenen. Sätt den första stenraden och se till att de ligger vågrätt och på samma höjd. Lagg stenarna med 5 mm breda fogar.

6

Hörnet ska vara i rät vinkel. När du gör det första hörnet måste du se till att vinkeln blir helt rät, annars blir högbädden sned, och det syns när den blir högre.

7

Bygg vidare tills du har gjort den första fyrkanten. Kolla sten för sten så att höjder och vinklar är jämna och raka. Använd en gummihammare för småjusteringar.

8

Gör en kantsäkring. När du har lagt den första fyrkanten gräver du en 5 cm djup ränna längs utsidan, som du fyller med betong. Rännan ser till så att stenarna inte rör sig utåt när jorden pressar på inifrån.

Intelligent autobevattning

För att göra högbädden lite häftigare har vi valt att installera ett automatiskt bevattningssystem. Vi har valt ett från Gardena, som kan styras med en mobilapp, men det finns både andra kontrollmöjligheter och fler tillverkare att välja mellan.

Systemet kräver att vi installerar en underjordisk ventilbox och gräver ner en vattenslang av styv plast, som kopplas till vattnet i ditt hus.

Och så ska naturligtvis sprinklers och kontrollenheter installeras i rabatten. Vi har valt sprinklers som ligger under jordytan tills de aktiveras.

Gör fundamentet färdigt

När du har byggt den första fyrkanten kan du utvidga din högbädd med fler, överlappande kvadrater. Till det behöver du en handfull halva stenar, som du antingen kan köpa eller kapa själv.

Du måste fortfarande se till att stenarna ligger i våg och att vinklarna stämmer, men det är enklare nu när den första kvadraten sitter fast i bruket och kan användas som nollpunkt.

Kom ihåg att alla stenar som du lägger nu också måste förankras med en ränna av betong, så att de inte glider iväg senare.

Börja med en halv sten när du påbörjar nästa kvadrat. På så sätt bygger du ihop de två fyrkanterna.

Bygg ditt fundament så stort som du vill ha det. När du har lagt den sista stenen kollar du våg och vinklar igen. Du kan fortfarande justera eventuella skevheter. När du är nöjd låter du bruket torka innan du fortsätter.

Blanda en stor hink med bruk. Det går åt en hel del bruk för att mura de stora stenarna, som har en större yta än en tegelsten, så blanda en rejäl hink innan du börjar.

Bruket förs på med en tandspackel. Du kan använda en murslev för att lyfta bruket ur hinken, men för på det med en bredtandad spackel. Fukta stenarna innan du fördelar bruket.

Gör färdigt högbädden

När du börjar bygga på höjden ska du alltid starta i ett hörn. Det gäller varje gång som du startar ett nytt skift. Då är du säker på att stenarna inte kommer att hänga ut över kanterna i hörnen.

Stenarna ska läggas i förband – det ska alltså hela tiden vara en fog i mitten under den sten som du håller på att lägga.

I takt med att du blir färdig med skiften, justerar du stenarna på plats med en gummihammare.

Kom ihåg förband när du börjar. När du lägger stenarna ska du se till att de ligger i förband. Det ska vara en fog mitt under den sten som du håller på att lägga. På så sätt förstärker stenarna varandra tvärs över fogarna.

Börja med ett hörn. När du börjar lägga stenar i skift två, tre, fyra o s v, så ska du börja i ett hörn. Det är det enklaste sättet att undvika överhäng när du kommer till hörnen.

När allting passar kan du snabbt lägga ett helt skift. I början av varje skift måste du kolla med vattenpass och vinkelhake. När skiftet nästan är färdigt kan du se eventuella brister med blotta ögat.

Finjustera med en gummihammare. När en sten väl sitter i en klick med bruk är det onödigt att lyfta upp den igen, om den måste justeras. Slå den hellre på plats med en gummihammare.

Så här halverar du stora stenar

Du behöver halvera några betongblock på mitten. Du har två alternativ. Du kan hyra enstensax och kapa stenarna med den, eller så kan du kapa dem med en stor vinkelslip. Har du bara en liten vinkelslip kan du skära ett så djupt snitt som möjligt och knäcka dem med en slägga.

Gör färdigt varje skift för sig. Om du vill avsluta de överlappande kvadraterna på olika höjd, så ska du avsluta ett skift åt gången innan du går vidare. På så sätt ser du till att det översta lagret ligger stadigt på fast underlag.